

Sygn. akt VII U 1414/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17.12.2014 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Joanna Sawicz

Protokolant :st. sekretarz sądowy Gabriela Zaborowska

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 17.12.2014 r. w Świdnicy

sprawy **Odlewni (...) Sp. z o.o. w Ś.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale zainteresowanego **A. C.**

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania **Odlewni (...) Sp. z o.o. w Ś.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 01.08.2014 r. Nr (...)

I oddala odwołanie;

II zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1414/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa Odlewnia (...) Sp. z o.o. w Ś. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 1.08.2014r.- nr 666, w której strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. stwierdziła, że zainteresowany A. C. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u w/w płatnika składek podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu w okresach: od 10.04.2011r. do 29.04.2011r. i od 1.08.2011r. do 19.08. 2011r. oraz ustaliła podstawy wymiaru składek na w/w ubezpieczenia , domagając się jej zmiany

poprzez ustalenie, że A. C. jako osoba współpracująca z Odlewnią (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o dzieło w/w okresach nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu oraz

zasądzenie od strony pozwanej koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie art. 6 ust.1 pkt 4, art. 13 pkt 2 oraz art. 18 ust.3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz art. 750 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i art. 627 k.c. poprzez jego niezastosowanie a także naruszenie art. 353¹k.c. co w konsekwencji spowodowało uznanie, że A. C. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek Odlewnia (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł. Strona pozwana wskazała, że w wyniku przeprowadzonej kontroli u płatnika składek Odlewni (...) Sp. z o.o. ustalono, że zawarte przez płatnika składek z zainteresowanym A. C. umowy o dzieło, których przedmiotem było: doradztwo w zakresie księgowości podatków, usługi księgowe, sprawdzanie prawidłowości wnoszonych opłat (...), list płac, przygotowywanie i wysyłanie przelewów bankowych oraz deklaracji ZUS ze względu na rodzaj wykonywanych czynności, zgodnie z art. 734 k.c. jest umową zlecenia. W ocenie organu rentowego zainteresowany zobowiązał się do wykonania umowy z należytą starannością, nie zaś do wykonania oznaczonego dzieła. Przedmiotem umowy były czynności powtarzalne, charakterystyczne dla danej pracy, bez cech twórczych. Konsekwencją takich ustaleń faktycznych koniecznym stało się ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe za okresy wskazane w decyzji.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2014 r. na podstawie art. 477¹¹ §2 k.p.c. wezwano A. C. do udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanego.

Sąd ustalił, co następuje :

Strona powodowa Odlewnia (...) Sp. z o.o. w Ś. prowadząca działalność gospodarczą m.in. w zakresie odlewnictwa zatrudnia pracowników na podstawie umowy o pracę, ale także w oparciu o umowę o dzieło. W latach 2010-2013 w/w spółka zawarła ponad 40 umów o dzieło, których przedmiotem były prace remontowe, prace porządkowe, prace elektryczne, itp.

W dniu 10.04.2011r. płatnik składek Odlewnia (...) Sp. z o.o. w Ś. zawarł z zainteresowanym A. C. umowę, którą nazwał "umową o dzieło" na okres od dnia 10.04.2011r. do dnia 29.04.2011r. Przedmiotem tej umowy było doradztwo w zakresie księgowości i podatków. W umowie ustalono wynagrodzenie w kwocie 1000 zł, które miało zostać wypłacone po wystawieniu rachunku przez przyjmującego zamówienie. Na podstawie tej umowy, zainteresowany wykonywał prace związane m.in. z obliczeniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego za rok 2010 oraz podatku odroczonego z uwagi na fakt, że księgowa zatrudniona u strony powodowej nie miała odpowiedniego doświadczenia zawodowego w tym zakresie. W dniu 28.04.2011r. w/w płatnik składek na podstawie rachunku z dnia 27.04.2011r. wypłacił wnioskodawcy w dniu 28.04.2011r. wynagrodzenie w kwocie brutto 1000 zł.

W dniu 1.08.2011r. w/w spółka zawarła kolejną umowę z zainteresowanym A. C. nazwaną również "umową o dzieło" na okres od 1.08.2011r. do 19.09.2011r. Przedmiotem tej umowy było doradztwo podatkowe i zastępstwo w dniach 25.07.2011r.-16.08.2011r. w usługach księgowych. W umowie ustalono wynagrodzenie w kwocie 1400 zł. Według umowy wypłata wynagrodzenia miała nastąpić po wystawieniu rachunku przez wnioskodawcę i stwierdzeniu przez płatnika składek terminowego i prawidłowego wykonania zamówionego dzieła, będącego przedmiotem umowy. W oparciu o tę umowę zainteresowany podczas urlopu księgowej zatrudnionej u strony powodowej, zastępował ją wykonując takie czynności jak sporządzanie list płac, przygotowywanie i wysyłanie przelewów bankowych oraz deklaracji ZUS. Płatnik składek na podstawie rachunku z dnia 19.08.2011r. wypłacił wnioskodawcy w dniu 19.08.2014r. wynagrodzenie w kwocie brutto 1400 zł w związku z zakończeniem wykonywania przez powoda w/w czynności.

W dniu 23.04.2013 r. w/w płatnik składek zawarł z zainteresowanym A. C. także umowę nazwaną "umową o dzieło" na okres od 2.04.2013r. do 22.04.2013r. Przedmiotem umowy było sprawdzenie prawidłowości wnoszonych opłat

związanych z (...) W umowie ustalono wynagrodzenie w kwocie 600 zł. Według umowy wypłata wynagrodzenia miała nastąpić po wystawieniu rachunku przez wnioskodawcę i stwierdzeniu przez płatnika składek terminowego i prawidłowego wykonania zamówionego dzieła, będącego przedmiotem umowy. Płatnik składek na podstawie rachunku z dnia 23.04.2013 r. wypłacił wnioskodawcy w dniu 22.04.2013 r. wynagrodzenie w kwocie brutto 600 zł.

(dowód: zeznania zainteresowanego, umowy o dzieło zawarte pomiędzy stroną powodową a zainteresowanym A. C. w dokumentacji ZUS)

Poza sporem pozostaje fakt, że w okresie od 10.04.2011r. do 29.04.2011r. i od 1.08.2011r. do 19.08. 2011r. zainteresowany nie podlegał żadnemu ubezpieczeniu społecznemu.

W dniach 27.03.2014r.-25.04.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. przeprowadził u w/w płatnika składek Odlewni (...) Sp. z o.o. w Ś. kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolą objęto okres od 1.01.2009r. do 31.12.2013r. Zaskarżoną decyzją z dnia 1.08.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że zainteresowany A. C. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek Odlewni (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu w okresach od 10.04.2011r. do 29.04.2011r. i od 1.08.2011r. do 19.08. 2011r. i ustalił podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia. W wyniku przeprowadzonej kontroli strona pozwana uznała bowiem, że zawarte pomiędzy stroną powodową a zainteresowanym umowy nie są umowami o dzieło, lecz umowami zlecenia, gdyż nie ma w nich efektu rezultatu w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego.

Przy czym organ rentowy nie objął zainteresowanego ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy zawartej za okres od dnia 2.04.2013r. do dnia 22.04.2014r. z uwagi na fakt, że w tym okresie posiadał on już inny tytuł ubezpieczenia społecznego.

(dowód: dokumentacja ZUS, umowy o dzieło zawarte z zainteresowanym)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wniesione przez stronę powodową nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy praca wykonywana przez zainteresowanego na rzecz powodowej spółki miała charakter umowy o dzieło, czy zlecenia, a w konsekwencji czy stanowiła tytuł do ubezpieczenia społecznego w okresie od 10.04.2011r. do 29.04.2011r. i od 1.08.2011r. do 19.08. 2011r. (umowa zawarta w kwietniu 2013 roku nie była przedmiotem zaskarżonej decyzji)

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013r., poz. 1442) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane zleceniobiorcami. Nadto w myśl przepisu art. 12 cyt. ustawy – obowiązkowo ubezpieczeniom wypadkowemu podlegają, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu podlegają zleceniobiorcy od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy - art.13 ust. 2 w/w ustawy systemowej.

Umowa o dzieło według definicji określonej w art. 627 k.c. ma za przedmiot zobowiązanie przyjmującego zamówienie do wykonania za zapłatą określonego w umowie dzieła tj. osiągnięcia uzgodnionego przez strony rezultatu. Oznacza to, że w umowie strony powinny określić cel – rezultat, dzieło, jakie w wyniku tej umowy na powstać. Umowa ta ma bowiem przynieść określony trwały efekt gospodarczy o charakterze materialnym powstały zarówno w wyniku

stworzenia nowego jak i przetworzenia istniejącego przedmiotu. W umowach rezultatu nie chodzi bowiem o ocenę czynności składających się na pracę do wykonania określonego w przedmiocie dzieła, ale o dający się wyodrębnić efekt, czyli rezultat, niezależnie od tego czy ma on mieć charakter materialny, czy też niematerialny. W literaturze przedmiotu podaje się jako przykładowe rodzaje umów o dzieło wytworzenie nowego przedmiotu lub naprawę, czy przerobienie. Za każdym razem istotne jest wytworzenie nowego produktu, nowego rezultatu.

Zgodnie z art. 734 k.c. umowa zlecenia ma natomiast za przedmiot zobowiązanie zleceniobiorcy do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenia. Jeżeli umowa obejmuje zobowiązanie do świadczenia usług czyli do dokonania pewnych czynności faktycznych, zgodnie z art. 750 k.c. stosujemy do niej także przepisy o zleceniu. Zadaniem wykonawcy zlecenia jest nie tyle uzyskanie efektu stanowiącego odrębne dobro prawne czy materialne, ile podjęcie wszelkich starań aby powierzona do wykonania praca została wykonana jak najsumienniej. Praca taka ma charakter powtarzalnych, realizowanych w określonym przez strony czasie czynności, w sposób typowy i przewidywalny. Przy czym umowa zlecenia także podlega ocenie, w szczególności jej wykonanie – jej efekt. W tym przypadku zleceniodawca również dokonuje oceny czynności wykonanych przez zleceniobiorcę, tj. czy wykonał on je z należytą starannością. Kwestia rozróżnienia istoty umów zlecenia i umów o dzieło stanowiła przedmiot rozważań orzecznictwa sądowego. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z 21.12.1993r. IIAUr 357/93 , OSA 1994/6/49 stwierdził, iż w odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym. Natomiast gdyby przyjęć stanowisko strony powodowej, to wykonanie umowy zlecenia nigdy nie podlegałoby żadnym ocenom zamawiającego, osoba przyjmująca to zlecenie wykonywałaby czynności bez względu na ich jakość czy staranność, bez możliwości stwierdzenia czy zostały one właściwie wykonane zgodnie z oczekiwaniami zamawiającego. Stąd też takie stanowisko jest nie tylko niezgodne z przepisami, ale także z zasadami logiki czy doświadczenia życiowego. Przyjęcie stanowiska strony powodowej prowadziłoby do wniosku, że w istocie każda umowa zlecenia jest umową o dzieło.

W ocenie Sądu strona pozwana prawidłowo uznała, iż strony nie wzięła żadna umowa o dzieło.

Po pierwsze celem wykonywanych przez zainteresowanego czynności nie było wykonanie konkretnego dzieła, a jedynie wykonywanie czynności czy to rachunkowych czy to księgowych w zakresie rozliczeń podatków, sporządzania list płac czy dokonywania przelewów. Zainteresowany był zobowiązany do wykonywania w/w czynności jedynie z należytą starannością, zaś posiadane przez niego umiejętności były wystarczające do świadczenia pracy, których wykorzystanie gwarantowało spełnienie oczekiwań stron umowy. Nadto umowy ta nie charakteryzowała się żadnymi szczególnymi tylko dla nich cechami. Strony nie oznaczyły ani „dzieła”, ani nawet rezultatu, jaki ma być osiągnięty, i który mógłby zostać poddany ocenie w zakresie wad . Podkreślenia wymaga, że czynności wykonywane przez zainteresowanego nie wytworzyły żadnego "dzieła", żadnej nowej wartości materialnej, natomiast stanowiły jedynie szereg określonych czynności rachunkowo-księgowych, które były przedmiotem zawartych umów. Stąd też same strony w umowach będących przedmiotem sporu nie oznaczyły dzieła - jako określonego rezultatu, ponieważ z przyczyn oczywistych takiego określenia być nie mogło. Zarówno bowiem doradztwo w zakresie księgowości i podatków jaki i zastępstwo w pracy nie zmierza do nie zmierza do wytworzenia określonego "dzieła".

Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Taka możliwość w przypadku zawartych umów z zainteresowanym nie istnieje. Wynika to także z tego, iż brak jest w umowie uregulowania odpowiedzialności za wady. Możliwość stosowania przepisów o odpowiedzialności za wady jest elementem konstytutywnym umowy o dzieło. Zresztą jak już wyżej wskazano, brak było w tej umowie oznaczenia konkretnego przedmiotu – dzieła, które miał wykonać zainteresowany. Praca wykonywana przez zainteresowanego nie była już poddawana żadnej ocenie. Wolą stron w niniejszej sprawie było świadczenie usług, a nie wykonanie dzieła, gdyż to nie wynik, ale określone działania

były istotne dla realizacji umowy i z tych działań zainteresowany była rozliczany. Z powyższego wynika, iż zawarta między stronami umowa nosiła znamiona typowej umowy zlecenia.

Odnośnie powoływania się przez stronę powodową na zasadę swobody zawierania umów należy wskazać, iż nie może ona prowadzić do omijania przepisów dotyczących umów, w tym umów zlecenia oraz przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych. Przewidziana bowiem w art. 353¹ k.c. autonomia woli stron stosunku zobowiązaniowego w kształtowaniu warunków umowy, może podlegać ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa. Natomiast sama nazwa umowy nie przesądza jeszcze o woli w zakresie kreowania stosunku prawnego łączącego strony. Dodatkowo należy podnieść, że zgodnie z przepisem art. 86 ust.1 cyt. ustawy, kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek przeprowadzają inspektorzy kontroli Zakładu. W myśl ust.2 pkt.1 i 2 tegoż przepisu kontrola może obejmować w szczególności zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych oraz prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest zakład. Stąd też ZUS na podstawie w/w przepisów był władny zarówno do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie jak i oceny charakteru zawartych umów, a w konsekwencji do wydania na podstawie art. 83 ust.1 pkt 1 i 3 cyt. ustawy, zaskarżonej decyzji .

Zatem jak wynika z ustalonego stanu faktycznego przedmiotem spornych umów było wykonywanie przez zainteresowanego w ramach doradztwa czy zastępstwa księgowego powtarzalnych, typowych prac rachunkowo-księgowych, a nie wytworzenie jakiegoś rezultatu i w konsekwencji szeroko rozumianego dzieła. To nie nazwa umowy, ale jej przedmiot określa rodzaj i charakter umowy, a tym samym wolę stron. Natomiast samo nazwanie jej, niezgodnie z jej treścią i charakterem, nie oznacza, że nabywa ona cech umowy o dzieło, a jedynie potwierdza, że takie określenie w tytule stwarza zarzut obejścia prawa w tym zakresie w myśl art. 58§ 1 k.c. odnośnie przepisów regulujących zasady opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanego z tytułu wykonywanych umów zlecenie została ustalona w oparciu o przepis z art. 18 ust.3 ustawy systemowej, przy uwzględnieniu braku innego tytułu ubezpieczenia społecznego. Przy czym powyższe okoliczności nie były sporne między stronami .

Mając powyższe na uwadze Sąd odwołanie od zaskarżonej decyzji jako niezasadne oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.